

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci žalobkyně: **Z. T.**, zastoupena JUDr. Vlastimilem Gajdošem, advokátem, se sídlem Všehrdova 525, Uherské Hradiště, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 6. 2006, č. j. 41 Cad 32/2006 - 11,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** České správě sociálního zabezpečení **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobkyně, Mgr. Jitce Kapsové, advokátce, **se přiznává** na odměně za zastupování žalobkyně a náhradě hotových výdajů částka ve výši 1600 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.
- IV.** Ustanovenému zástupci žalobkyně, JUDr. Vlastimilu Gajdošovi, advokátu, **se** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobkyně napadá včas podanou kasační stížností usnesení Krajského soudu v Brně blíže označené v záhlaví tohoto rozsudku, kterým byla dle § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), odmítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 6. 2006, č. j. 41 Cad 32/2006 - 11, jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o částečný invalidní důchod.

Krajský soud vyšel v odůvodnění svého rozhodnutí z § 37 odst. 5 s. ř. s., podle kterého v případě vadného, neúplného nebo nedostatečného podání předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen. V daném případě žalobkyně nedoplnila a neupřesnila svou žalobu dle pokynů soudu (zvláště proti komu žaloba směřuje, čeho se týká, označení napadeného rozhodnutí a zejména doplnění žalobních bodů), pouze doložila stejnopis napadeného rozhodnutí. Žalobkyně byla současně poučena o důsledcích neodstranění vad podání (odmítnutí žaloby). Soud tedy následně žalobu na základě § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítl.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, ve které uvádí, že pro ni – jakožto osobu bez právního vzdělání – byla již výzva soudu k doplnění a upřesnění žaloby nesrozumitelná. Její zdravotní stav (zejména psychický) a majetková situace (dlouhodobá nezaměstnanost a pracovní neschopnost, dvě děti v péči) ji velmi omezovaly v tom, jakým způsobem byla schopna komunikovat. Patnáctidenní lhůta k doplnění podání, kterou jí soud stanovil, byla v tomto směru pro stěžovatelku rovněž nedostatečná. Navíc se stěžovatelka domnívá, že vzhledem k okolnostem bylo ze strany soudu vhodné výslovně ji poučit o tom, že má právo požádat o poskytnutí právní pomoci, v jejím případě bezplatné.

Kasační stížnost byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku a je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), byla podána osobou oprávněnou, stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.), stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je přípustná. Ačkoli stěžovatelka výslovně opírá kasační stížnost o důvody podle § 103 odst. 1 písm. b), d), e) s. ř. s., je z jejího obsahu, jakož i z charakteru napadeného rozhodnutí zřejmé, že stěžovatelka může uplatňovat pouze kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že tato kasační stížnost není důvodná.

Ze spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že dne 14. 2. 2006 byla skutečně podána žaloba, sestávající z jedné věty, o následujícím znění: „Podávám tímto žalobu opětovnou na rozhodnutí OSSZ v Uh. Hradišti ze dne 9. 11. 2005, z Prahy odesláno s datem 4. 1. 2006 (jednání proběhlo ve 12:30 dveře 106 na OSSZ v Uh. Hradišti) - tak ať spis najdou.“ Usnesením ze dne 1. 3. 2006 soud vyzval stěžovatelku k doplnění celé řady zákonných náležitostí žaloby (zvláště proti komu žaloba směřuje, čeho se týká, upřesnění závěrečného návrhu, označení napadeného rozhodnutí a zejména doplnění žalobních bodů). Stěžovatelka pouze doložila stejnopis napadeného rozhodnutí. Poté soud vydal napadené rozhodnutí o odmítnutí žaloby. Ze spisu bylo tedy prokázáno, že faktická situace odpovídá tomu, jak věc v odůvodnění rozhodnutí popsal soud. Rovněž po právní stránce soud situaci kvalifikoval správně. Podle § 37 odst. 3 s. ř. s. musí být z každého podání zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno. Podle § 71 s. ř. s. dále musí žaloba kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 3) obsahovat

- a) označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci,
- b) označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy,
- c) označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá,
- d) žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné,

- e) jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést,
 f) návrh výroku rozsudku.

Vzhledem k zásadě dispoziční (vázanosti soudu vymezením žalobních bodů - § 75 odst. 2 s. ř. s.) Nejvyšší správní soud zdůrazňuje zejména nezbytnost uvedení srozumitelných žalobních bodů (alespoň rámcově), s osvětlením skutkových a právních důvodů navrhovaného soudního přezkumu. Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen. V daném případě výzva soudu obsahuje specifikaci požadavků na doplnění podání, a rovněž i potřebné poučení o důsledcích neodstranění vad podání – odmítnutí žaloby. Ve vztahu ke kasačním námitkám musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že je nebylo možné vyhodnotit jako důvodné. Stěžovatelka nejprve poukazuje na špatné psychické i materiální podmínky, které neumožnily správné pochopení výzvy soudu. Jak však vyplývá ze spisového materiálu, výzva soudu k upřesnění podání byla ve všech podstatných bodech srozumitelná: jasně jsou v ní vymezeny potřebné chybějící náležitosti, nechybí ani poučení o důsledcích neodstranění vad. Pro středoškolsky vzdělanou osobu by měly být požadavky stanovené výzvou pochopitelné a splnitelné, pro dostatečnost žaloby by mohlo postačit, kdyby na ně reagovala alespoň laickým, rámcovým způsobem. Stanovená 15-ti denní lhůta se dále jevila stěžovatelce krátká. Jedná se však o lhůtu přiměřenou a obvyklou v podobných případech. Pokud stěžovatelka nebyla schopna reagovat ve lhůtě, mohla alespoň požádat o prodloužení lhůty (§ 40 odst. 5 s. ř. s.), což neučinila. Ve vztahu k námitce, že vzhledem k okolnostem bylo ze strany soudu vhodné žalobkyni výslovně poučit o tom, že má právo požádat o poskytnutí bezplatné právní pomoci, tedy o ustanovení zástupce, se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil již ve své dřívější judikatuře (rozsudek ze dne 15. 3. 2005, č. j. 2 Azs 292/2004 - 32). Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku vyslovil jasný názor, že bez dalšího nelze pod obecnou poučovací povinnost soudu podle § 36 odst. 1 s. ř. s. zařadit i povinnost poučování o možnosti požádat o ustanovení zástupce. Podle § 35 odst. 7 s. ř. s. navrhovatelé, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát. Z uvedeného ustanovení tak jednoznačně vyplývá, že jednou z podmínek pro ustanovení advokáta zástupcem je návrh stěžovatele. Podle § 36 odst. 1 s. ř. s. je soud povinen poskytnout účastníku poučení o procesních právech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěl újmu. Co je třeba rozumět „mírou nezbytnou“, zákon nestanoví. V řízení občanskoprávním je poučovací povinnost soudu ve vztahu k možnosti požádat o ustanovení zástupce řešena přímo v zákoně, neboť podle § 30 o. s. ř. účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků, předseda senátu ustanoví na jeho žádost zástupce, jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. O tom, že může tuto žádost podat, je předseda senátu povinen účastníka poučit. Ve správním soudnictví však uvedené ustanovení použít nelze, neboť s. ř. s. má vlastní úpravu týkající se ustanovování advokáta zástupcem a § 35 odst. 7 s. ř. s. povinnost soudu poučit účastníka o možnosti požádat o ustanovení zástupce neukládá. Jak již bylo řečeno, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že pod obecnou poučovací povinnost soudu podle § 36 odst. 1 s. ř. s. nelze bez dalšího zařadit i povinnost poučování o možnosti požádat o ustanovení zástupce. Nicméně si lze představit situace, kdy by bylo vhodné a někdy i nezbytné, aby soud účastníka o takové možnosti poučil. Dle názoru soudu by se jednalo zejména o řízení, v nichž je zastoupení advokátem povinné (tedy např. řízení o kasační stížnosti). Při posuzování zda účastníka o možnosti požádat o ustanovení zástupce poučit či nikoli, je soud povinen uvážit, zda v tom kterém konkrétním případě je poučení stěžovatele o takové možnosti „poučením v onom nezbytném rozsahu, aby účastník neutrpěl v řízení újmu“, jak požaduje s. ř. s. Při této úvaze by pak soud měl zohledňovat úzce konkrétní a specifické podmínky a okolnosti

případu, zejména charakter projednávané právní věci, úroveň účastníkovy podání, jeho orientaci v právním řádu a v neposlední řadě také schopnosti účastníka, případně jeho majetkové či osobní poměry. V daném případě by tato poučovací povinnost mohla být na místě, pokud by stěžovatelka na výzvu soudu zareagovala a nějakým způsobem se vůči soudu projevila. Pak by bylo zřejmé, zda jsou vyvolány podmínky pro to, aby soud mohl zvažovat, zda s ohledem na charakter projednávané věci a osobu stěžovatele není vhodné poučení také o možnosti požádat o ustanovení zástupce. Jak již však bylo opakovaně uvedeno, stěžovatelka zůstala i přes výzvu prakticky nečinná a v takovém případě nelze Krajskému soudu v Brně nic vytknout. Z postupu stěžovatelky je rovněž zřejmé, že si možnosti ustanovení zástupce alespoň rámcově byla vědoma: po obdržení usnesení o odmítnutí žaloby podala – bez předchozího poučení – jednak kasační stížnost a současně na téže listině žádost o (citace) „přidělení advokáta“. Požádala tak účinně a efektivně o ustanovení advokáta - byť laickým, tak přesto srozumitelným a dostatečným způsobem, a soud její žádosti vyhověl. Pokud by podobným způsobem – byť pouze laicky, avšak srozumitelným způsobem, reagovala na předchozí výzvy soudu, nemuselo dojít k odmítnutí žaloby z důvodu prakticky nulové reakce na výzvu soudu k odstranění vad podání, přičemž výzva soudu byla spojena s jasným upozorněním na důsledky takového (ne)konání.

Pokud tedy jde o kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (tvrzená nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu), neshledal Nejvyšší správní soud jeho opodstatněnost. Náležitosti podání jsou stanoveny v § 37 odst. 3 s. ř. s. a náležitosti žaloby pak v § 71 s. ř. s. Stěžovatelčina žaloba neobsahovala žalobní body, které jsou pro soudní přezkum nezbytné, neboť podle § 75 odst. 2 s. ř. s. soud přezkoumá napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů). Výzva krajského soudu k odstranění vad podání pak byla zcela na místě. Stěžovatelka žalobu nedoplnila a krajský soud postupoval v souladu se zákonem, když žalobu odmítl podle § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť v řízení nebylo možno pro tento nedostatek pokračovat. Tvrzený důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. tak nebyl naplněn.

Nejvyšší správní soud tedy po posouzení námitek uplatněných v kasační stížnosti uzavírá, že neshledal nezákonnost rozhodnutí Krajského soudu v Brně. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka ve věci úspěch neměla, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s.ř.s. a contrario). Právo úspěšné České správy sociálního zabezpečení na náhradu nákladů řízení je pak v projednávané věci ze zákona vyloučeno (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Stěžovatelce byla k ochraně jejích zájmů pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupcem advokátka Mgr. Jitka Kapsová. Uvedená advokátka sice poskytla potřebné právní služby, avšak později požádala o zproštění zastupování z důvodu pozastavení výkonu advokacie. Stěžovatelce byl tedy ustanoven zástupcem JUDr. Vlastimil Gajdoš, advokát, který však ve věci nevykonal úkony právní pomoci (ostatně se ani nedomáhá odměny za zastupování). Mgr. Jitka Kapsová podala dne 27. 2. 2007 vyúčtování za poskytnuté úkony právních služeb podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). V tomto vyúčtování požadovala odměnu za 2 úkony právní služby, a to podle § 11 odst. 1 písm. b) a c) citované vyhlášky + 2 x režijní paušál. Podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu náleží mimosmluvní odměna za každý z úkonů právní služby v uvedeném ustanovení uvedených. Podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu náleží odměna za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem. Nejvyšší správní soud odměnu za tento úkon přiznal. Podání písemného doplnění kasační stížnosti z 15. 11. 2006 pak je úkonem, za který náleží advokátu odměna podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Nejvyšší správní soud odměnu za tento úkon přiznal,

ač o něj ustanovená zástupkyně výslovně nepožádala. Ustanovená zástupkyně však nevysvětluje, k čemu měla sloužit další porada se stěžovatelkou, ani neuvádí, jakákoliv fakta k této další poradě (kdy k ní mělo dojít, za jakým účelem, či skutečnost, že by tato porada přesahovala jednu hodinu, což je podmínkou přiznání odměny za tento úkon podle § 11 odst. 1 písm. c/ advokátního tarifu). Za tento blíže nespecifikovaný úkon, jehož význam a efektivita pro řízení není zřejmý, soud odměnu nepřiznal. Ustanovené advokátce tak byla přiznána odměna za dva úkony právní služby, což spolu s náhradou hotových výdajů v částce 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) činí celkem částku 1600 Kč, která byla ustanovené advokátce přiznána.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2008

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu